

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštinno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrta leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravištvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Volitev v okrajni zastop na Ptuj.

Čudeži se tudi dandanes godijo. Nemčurji in židovje, ki vedno trdijo, da ni Slovencev, kateri bi slovenski jezik razumeli, da slovensčine človek ne more govoriti, ne pisati, znajo na mah slovenski.

Ko so bile razpisane volitve v okrajni zastop, znali so nemčurji in njihova glava tudi slovenski. Izdali so neko tiskano poročilo „o djavnosti“ dozrajnega okrajnega zastopa. S tem se danes ne bomo pečali. Človek mora študirati, kaj čuda le-ti prav za prav poročajo o „brodeci“, o „rečeh“, o „zasiguranji pobrežja na Dravi“ itd.

Poročilo je vse spakedrano in jako zmedeno. Ker pa ta gospoda naenkrat slovenski zna in bode slovenski znala, dokler ne bodo volitve v okrajni zastop Ptajski končane, opozorili bi radi Slovence, da se ne dajo slepiti in motiti. Po stari lisičji navadi bodo odzđaj nekaj časa vsi nemčurji, kar jih lazi in hodi po Ptuj in okolici, z vsakim kmetom prijazni, v ovčjo kožo bodo zlezli in kremplje dobro skrili, da bodo lahko Slovence božali. Hinavstvo in sleparstvo — to ni nič drugega nego hinavstvo in sleparstvo!

Volk ni bil in ne bode nikdar ovca, nemčur bodisi židovske ali katere druge krvi. ne bode nikdar prijatelj slovenski krvi. Štuli in hlini se le tedaj, ako mu gre za dobiček!

Poročilo „o djavnosti“ one gospode, kateraj se tako mili zapustiti sedež v okrajnem zastopu, bomo djali ob pravem času na rešeto, in Slovenci bodo videli, kolik je v njem lupin in plev, kako malo zrna!

Tisti gospodje, ki so poročilo sestavljali, delali so po stari navadi, češ: za slovenskega kmeta je vse dobro, če je še tako slabo in bedasto. —

Zakaj pa to pravimo? Zaradi tega, da bi tudi tistim Slovincem oči odprli, ki še vedno

dremljejo, ter se nemškutarjem nočejo zameriti, kakor sami trdijo.

S čem se bodeš neki ti, slovenska reva, nemčurju ali židovu zameril, ako ne maraš nobenega, ker nobenega ne potrebuješ, če gledaš na to, da si stanje olajšaš sam, ker ti ga drugi nočejo, če gledaš na svojo korist in svojemu bližnjemu ne delaš škode?

Kakor stojé sedaj razmere, ni druga mogoče: Slovenski kmetje bodo in lahko zmagajo pri volitvah za okrajni zastop v skupini velikih posestnikov, ki voli dne 8. julija in v skupini občin, ki voli dne 13. julija, ako gredo vsi volit in volijo le svoje ljudi, katere jim bodo njih prijatelji ob pravem času naznanili, in se ne dajo od nikogar zapeljati, da bi ostali v dan volitve doma, ali da bi potegnili z nasprotniki. To so storili nekateri pred tremi leti, ter so s tem zakrivili, da so kmetje propali v skupini velikih posestnikov.

Danes polagamo našim slovenskim kmetom to-le na srce: Glejte vaše sosede v Št. Lenarškem, Ormoškem, Ljutomerskem in Bistriškem okraju. Tem so več let gospodarili in zapovedovali nemčurji in tujci. Slednjič so se vsega naveličali, stresli so jarem nepotrebnih jerofov, postavili so se na lastne noge, postali so v svoji hiši lastni gospodarji in dobro se jim godi!

Posnemajte svoje rojake, kmetje Ptujkega okraja, pripravljajte se pridno za volitev v okrajni zastop in dne 8. julija in dne 13. jul. t. l. pridite vsi na volišče in zмага bode Vaša.

Kmet.

Državni zbor, njegova sestava in pravice.

(Dalje.)

Da dobi kaka naredba postavno veljavo, mora se državnemu zboru predložiti načrt, ali osnova nove postave. Ta načrt pa lahko prihaja od dveh strani: ali od ministrov, ali od enega izmed poslancev. Ako minister predlaga

načrt, mora ga poprej cesarju pokazati, da ga odobri. Minister stavi svoj predlog poljubno, ali v gosposki ali v poslaniški zbornici. Samo za dve postavi namreč za dačo in vojaščino se mora načrt vedno v zbornici poslancev predložiti. Ako pa kak poslanec stavi predlog, mora ga podpirati najmanj 20 poslancev. Ako dobi toliko poslancev za se, tedaj se predlog v zboru prebere, potem pa se odloči po večini glasov, bi-li se o tem predlogu posvetovali ali ne. Ako je večina za posvetovanje, izroči se stvar posebnemu odboru. Sploh se vsaka reč, naj jo že sprožijo ministri ali poslanci, o kateri se namenja v državnem zboru sklepati, izroči posebnim odborom. Tako je n. pr. finančni odbor, t. j. odbor za dohodke, šolski odbor itd. V te odbore se volijo poslanci izmed vseh strank in narodnosti. V odborih se stvar vsestransko pretresa in posvetuje in kedar je gotova, poroča se o njej v javni seji. Imajo pa odbori svoje predsednike, zapisnikarje in poročevalce, ki v državnem zboru poročajo, kako so odborniki delali, kaj premenili ali dostavili.

Poslanci, kateri imajo eden skupen namen, shajajo se v posebnih manjših zborih, ki se zovejo „klubi“. Beseda je angleška ter pomeni toliko, kakor zbor ali skupina. Podobna je naši slovenski besedi „klop“; poslanci, kateri, rekel bi, na eni klopi vkupaj sedijo. Vsakemu klubu odkaže predsednik posebno dvorano v državnozbornem poslopiju. Tudi klubi si volijo vsak svojega predsednika, zapisnikarja itd. Tukaj se posvetujejo udje raznih klubov, kako da hočejo v javnih sejah govoriti ali glasovati. Kakor se sklene v klubu, tako mora ravnati vsak ud. Zdaj je v državnem zboru 11 klubov. Čehi in Poljaki imajo vsak svoj klub. Nemci jih imajo več, ker je tudi več strank med njimi. Imajo svoj klub konservativni Nemci, potem liberalni Nemci, in sicer oni, ki hočejo biti le Nemci, potem oni, ki jude sovražijo, ki jih ljubijo itd., vsak svoj klub. Slovenci iz Štajarskega, Kranjskega, Goriškega, kojih je 13, so v onem klubu, kojemu je grof Hohenwart predsednik. Spadajo k temu klubu tudi Dalmatinci, kojih je 9, potem 8 poštenjakov Tirolcev in 6 Bukovincev, Rusinov; 20 pa je takih poslancev, ki nočejo nobenemu klubu pristopiti, in ki celo neodvisno glasujejo; te imenujejo „divje“.

Vsak odbor voli si svojega načelnika, nje govega namestnika in po dva zapisnikarja. Seje imajo odbori ali tajne ali javne. Ako se udeležujejo posvetovanj le oni, ki so v dotični odbor voljeni, je seja tajna. Ako se jih pa udeležujejo tudi drugi poslanci, ki ne spadajo k odboru, je seja javna. Kedar bi se odborovih sej naj udeleževali tudi neudje odbora, to do ločevati ima pravico polni zbor poslancev. Le dva odbora in to finančni in odbor za vojaške zadeve, sta vedno javna odbora. Ministri in

njih namestniki smejo se sej vsakega odbora udeleževati.

Odbori volijo si tudi poročevalce. Poročevalec mora pred celim zborom poslancev poročati, kako se je odbor posvetoval, kaj je sklenil, in zakaj se je ravno za to odločil. Kakor povsod, kjer je več glav, tako je lahko tudi v enem odboru več misli. Navadno je tam dvojno mnenje. Obvelja pa se vé, da tisto, kar večina odbornikov sklene, in o tem se poroča v zbornici. V časih pa si napravi tudi manjšina odborova svoje posebno poročilo, ter si izvoli tudi svojega poročevalca. To se zgodi, ako vsaj 3 odborniki reč zahtevajo.

V zbornici sami pa se vršijo seje tako-le: Predsednik izreče, da je seja otvorjena. Potem se naznanijo predmeti, o katerih se bode posvetovalo. Zdaj se pregleda število poslancev, da se razvidi, je-li zbor sklepčen ali ne, t. j. je-li toliko poslancev, da bi se zamoglo veljavno sklepati, ali ne. Ako je vsaj 100 poslancev navzočih, naznani, se da je zbor sklepčen. Seje državnega zbora so navadno javne; vsakdo sme govore poslušati, ter najde za to na mostovžih ali galerijah v to pripravljenih, prostora. Ako pa predsednik, ali vsaj 10 poslancev zahteva, naj bi bila seja tajna, začne zbornica o tem sklepati. To sklepanje pa se še le vrši, potem ko ljudje, ki so na galerijah, hišo zapustijo. Razumeva se, da se tajnih sej nihče drugi ne sme udeleževati, kakor le poslanci sami.

(Konec prih.)

Gospodarske stvari.

Nastelj in nje potreba.

(Konec.)

Izkušinja kaže, da daje krava, kateri se streže nič bolj in nič manj, kakor se to godeva po navadi, iz sebe na leto 8000 kil scavnice. V sveži scavnici je pri 1000 kilih 5·25 kil dušika, v 8000 kilih ga je tedaj 42 kil; za tem je v njej še 14·90 kil kalija, v 8000 kilih ga je torej 119·20 kil. Oboje je za življenje naših rastlin sila važno.

Ko bi kmetu teh dvoje reči prišlo v izgubo, moral bi si ji kupiti, sicer bi mu silje na polju ne storilo, vsaj ne v toliko meri, kakor bi lahko. Po nekaterih krajih se te reči tudi kupujejo in v raznih oblikah gnoja spravljate na njive. Dušik stane kilo po gld. 1·40 in 100 kil kalija po gld. 11.—; kar je teh reči v kravji scavnici, stalo bi po takem dobrih 70 gld. Kar pa še potegne račun za veliko višje; je to, da ste v scavnici te dve reči že ločeni in ako se spravite v taki obliki na njivo, greste kar tako za redivno moč rastlinja. Ako ste pa v gnoju, ki se je napravil umetno, treba ji je še le ločiti od drugih reči, ki so v gnoju

pa nimajo redilne moči za rastlinje; to pa ne gre lahko in včasih celo ne.

Ako se ne nastilja živini s slamo, ampak s hostno steljo, greste te dve reči večji del v izgubo. Ni torej treba večih dokazov za to, da je slama najbolja nastelj ter da je v tem oziru ne dohaja nobena druga nastelj. Hostna stelja torej ni veliko vredna sama na sebi in kar se tiče scavnice, je še le na škodo. To se vidi izlasti v onih krajih, kjer je edino hostna stelja v rabi. Silje se drži klaverno ali celo ne stori, da si prst ni kriva.

Izgodéva se v časih — lani je bilo to skorej povsod, — da je slame malo in tudi druge krme ni obilo. Kmet mora za to varčevati s krmom in ne sme nositi slame pod živino, ampak polagati jo more živini, ako mu naj preživi dolgo zimo. Kaj je tedaj v tacih letih storiti? Odgovor: Naj polaga slamo, a naj je tudi nastilja. Ker je nima dovolj za oboje, treba je mu mešati jo ali vsaj primešuje naj jo hostni stelji. Nobena druga nastelj je ne nadomesti. Poskuševali so sicer že marsikaj mesto slame nastiljati, toda ni se jim nobena druga nastelj obnesla.

V očigled tega je tedaj na vsak način skrbeti za slamo. To pa še omenimo posebej, da je ni treba tratiti. Čem manj je imamo, tem bolj varčujemo z njo. V tem se greši pri marsikaterem kmetu in treba bode, da gleda hlapcu na prste.

Naj pa se prav slama nastilja, za to še vse eno ona ne popije vse scavnice in njo je za to še rabiti, za kar je kakor navlaš, da se namreč z njo poliva mešanec ali kompost. Kedar pa se to izgodi, vselej je treba jo pokriti z večjo ali manjšo plastjo prsti. Kdor to opusti, stori svoje delo le na pol in scavnice mu gre veliko v izgubo, kajti ona izpuhti v vročem solncu.

Hosta, iz katere se leto za letom jemlje listje za nastelj, izgubiva s tem svoj gnoj in ni čuda, če raste drevje le slabo ter je hosta tako le malo vredna. Tudi v tem oziru bode po takem boljše, ako si skrbé gospodarji za steljo iz drugod. Če ne izpusté v tej svoji skrbi iz oči slame, v prvi vrsti slame, bode pa še najboljše.

Bučele in lastavice.

Une dni je šla skorej po vseh novinah čudna novost v svet. Ako je na-nji kaj resnice, vredna je, da si jo bučelar zapomni. Mi jo podamo našim bralcem brez opazke.

Vsak bučelar trpi z nevoljo kako izgubo pri svojih bučelah in zato ni čuda, če ima tudi lastavice „na muhi“. Po letu vidi prav pogostem lastavice, ki krožijo okoli bučelnjaka ter z bučelo v kljunu frčé v svoja gnjezda, da jo nesó mladičem v hrano. Tako se sodi sploh o

lastavicah. Tovnej pa se je nek marljiv bučelar prepričal, da to ni resnica. On je stopil nekatere dni zaporedom h gnjezdu, brž ko je lastavica prinesla mladičem hrano. Čudil se je, da je bučelo prinesla vselej še živo in si jo je še le mladič združil. Nikoli pa ni zapazil, da bi bučela mladiča piknila. Tedaj pa je segel sam po bučelo v kljunu mladiča in zdaj se je še bolj začudil, kajti ni bila bučela, ampak — trot. To je storil, kakor pravi, potlej večkrat in več dni zaporedom in vselej je našel le trota v kljunih mladih lastavic. Bučel, zatrjuje mož, pa ni bilo v njih nobenokrat. Odslej je njegovo trdno prepričanje, da lastavice lové le trote, ne pa bučel. Mož ima tedaj lastavice za prave prijateljice bučel, ker jih rešijo gladnih pa lenih trotov. Ako je to resnica, tako so lastavice v resnici vredne naše postrežbe.

Sejmovi. Dne 20. junija v Reichenburgu in v Vitanju. Dne 21. junija v Studencih pri Mariboru. Dne 22. junija pri sv. Juriju pri Celju, v Loki, v Sevnici in v Šoštanju. Dne 23. junija na Zelenem travniku. Dne 24. jun. pri sv. Juriju pod Taborom, v Konjicah, v Pod-sredi, pri sv. Janžu na Drav. polju, pri sv. Lenartu v slov. gor., v Žitalah in v Laškem trgu.

Dopisi.

Iz Ormoža. (Ok. zastop.) Volitve v okrajni zastop Ormoški so končane ter so izpadle, kakor je bilo zapričakovati, sijajno. Veleposestniki in kmetske občine so volile enoglasno. V skupini veleposestva so se nasprotniki skrili, ker jih ni bilo s pooblastili več, kakor kakih 20, v kmetskih občinah pa te robe ne poznamo. Voljeni so v skupini veleposestva sledeči gospodje: Dr. Ivan Geršak, c. k. notar v Ormožu, dr. Ant. Žižek, zdravnik v Ormožu, Albin Švinger, dekan pri sv. Miklavžu, Vilibald Venedig, župnik v Središču, Martin Munda, posestnik v Frankoveih, Jos. Simonič, posest. v Frankoveih, Martin Ivanuša, pos. na Holmu, Ant. Horvat, pos. v Cvetkoveih, Mart. Kosi, pos. v Korašicah, Sim. Kandrič, pos. v Ormožu. V skupini kmetskih občin, gospodje: Jožef Meško, pos. v Saveih, Leop. Petovar, posest. v Mihalovcih, Mih. Puklavec, posest. v Šalovcih, Fr. Majcen, pos. pri Veliki nedelji, Vido Dovečar, pos. v Sodincih, Fr. Zabavnik, pos. v Vodrancih, Vido Sok, pos. v Samožanih, dr. Ivan Omulec v Ormožu, Iv. Vrtnik v Ormožu, Fr. Hanželič na Hardeku. Trg Središče je volil gospode: Iv. Kočevar, ml., župana v Središču, Tom. Sajnkovič, Jur. Zadravec, Fr. Kolarič in Maksa Robič, posestniki v Središču. Ormoška občina je volila: g. Ferd. Kada, župana, dr. Iv. Petovara, odvet, J. N. Kautzhamera, trg.,

Jož. Seifrida, zdravnika in Jak. Žinka, posest. vsi iz Ormoža. Okrajni zastop ima torej lepo narodno lice, kajti prav za prav sedijo samo trije nemškutarji v njem. Slava torej vsem volilecem!

Iz Ribnice. (Veselica.) Radosten dan smo imeli Ribničani, dne 30. maja, ko smo slavno obhajali veselico „bralnega društva“ našega. Najbolj nas je veselilo, da nas je obiskal ta dan tudi mnogozasluzni naš poslanec, vlč. g. dr. Šuc in izvrstni g. dr. Hrašovec. Dalje so nas tudi obiskali č. g. Kralj, župnik in gosp. Praprotnik, nadučitelj in nekaj gostov iz Pušcave, g. jurist Glaser iz Ruš, vrli č. g. Kocuvan, župnik in gospa P. iz Vuhreda, g. Mejovšek, nadučitelj iz Marnberga, nekaj jih od sv. Antona in lepe množice domačih ljudi. Točno ob 4. uri se začne veselica s pozdravom g. predsednika, kateri da besedo najprej č. g. poslancu Šucu. Ta poroča o svojem delovanju v dež. zboru in razlaga težavno stališče naših poslancev v Gradcu. Veliko so se potegovali za naše pravice in koristi, pa gluha liberalna večina jih je popolnoma prezirala. Gromoviti „živio“ je govorniku dokazoval, da se popolnoma strinjamo kmetje z njegovim delovanjem; v Gradcu je za naše poslance pač v resnici pravo Sisifovo delo. Na to poprime besedo dr. Hrašovec. Njegov govor je napravil na vse poslušalce velik vtis. V gladkem in dobro premišljenem govoru nam je priporočal ljubezen do domovine in milega slovenskega jezika, to pa tako genljivo, da se je marsikatero oko solzilo. Potem nas je pozdravil jurist g. Glaser v imenu akademičnega društva „Triglav“ v Gradcu. Zdaj pa poprime besedo č. g. Kocuvan ter je z posebno izurjenostjo nam slikal izgled in vspehe ponemčevanja in nemškutarjenja. Ko nečno še nam je prav krepko govoril o domačih potrebah in napakah med prostim ljudstvom g. K. od sv. Antona. Čeravno kmet, nam je prav gladko in marsikaj podučnega povedal. Vmes pa so nas zabavljali vrli pevci naši. Ti so se v prav kratkem času že precej izurili in v občno zadovoljnost vsega občinstva popevali. Hvala jim v imenu celega društva in pa še na večkratno svidenje. Govori so trajali obilo tri ure, pa čas tedaj nam je potekel tako hitro, da ne moremo družega, nego želeli še večkrat tako veselih večerov. Da se je vse tako mično, podučljivo in izgledno vršilo gre najprej hvala č. g. dr. Šucu, dr. Hrašovecu, č. g. K. in g. Glaserju za izvrstne govore, potem gg. pevcem za lepo petje in vsem dragim gostom za obilno obiskovanje. Na svidenje še mnogokrat v prijaznem našem krogu! Živeli!

Iz Celovške okolice. (Koroški Slovenci in kmečka zveza.) Naša kmečka zveza ali kakor se sama imenuje, „bauernbund“ je v začetku svojega delovanja obljubila,

da se ne bo mešala v narodne prepire in da hoče za Nemce, kakor za Slovence skrbeti, češ, da mu je le blagor kmeta pri srcu. Zdaj se je pa začel „bauernbund“ v svojem časniku hudovati na slovenske poslance drugih dežel, posebno na g. Kluna iz Ljubljane, ki se v državnem zboru moško potegujejo za nas Koroške Slovence. Žalostno je za nas, da nimamo sami nobenega poslanca, kakor jih imate Vi Štajarci in Kranjci. Ti se potegujejo nevstrašeno za Slovence, kakor zadnjič dr. L. Gregorec. Slava takim možem! Prašam pa, ali smo Koroški Slovenci s sedanjimi, posebno šolskimi postavami zadovoljni? Odgovor na to vprašanje je 96 prošelj na državni zbor, katere je podpisalo 1700 posestnikov in posestnic iz 43 far, 21 občinskih zastopnikov in 32 krajnih šolskih svetov. Za poročevalca teh prošelj bil je g. Klun. Zato se naši liberalci in nemškutarji na-nj toliko jezijo. V seji, ki je bila dne 1. maja v Beljaku, je načelnik bauernbunda, gosp. J. Seebacher ostro grajal deželnega poslanca gosp. prof. Einspielerja, ki je glasoval za to, da so se pri nas vpeljale lovske karte, tako da bi moral zanaprej vsak lovec plačati 3 gld. za karto, to pa vsako leto. Ta davek vrže deželnej kasi na leto okoli 10.000 gld. Stroški za deželne potrebe naraščajo od leta do leta, torej je živa potreba, da se poišče denar. Lov za kmeta ni, o nedeljah zjutraj naj gre kmet k božji službi in popoldan pri svoji družini kratek čas išče in se pripravi zopet na težave delavnih dni. Lov je za grajščake in drugo gospodo. Tako plačujejo vsaj le tisti, ki so volje plačevati, sicer bi pa bila potreba, na direktne davke nakladati višje doklade in bili bi prisiljeni plačevati vsi od kraja do kraja in kmet se tega davka čisto lahko izogne. Tako tedaj skrbi „bauernbund“ za nas kmete, zato pa tudi nema med nami Slovenci veliko prijateljev. Slovenci! pomagajmo si sami, in Bog nam bo pomagal!

Kotmirčan.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Lepo vreme je bilo o Telovem po vsem cesarstvu in zato so bile povsod procesije ta dan lepe, najlepša je bila pa menda pri sv. Štefanu na Dunaju. Nje so se vdeležili svitli cesar kakor druga leta, tako tudi letos. — Baron Pražak, minister za pravosodje, pogaja se sedaj z vodji nekaterih nadsodnij za to, da bi jemali jetnike za javna dela. Izkušnje so se lani gledé njih dobro obnesle na Koroškem. — Parnika še niti doslej v Gradcu nihče ne vidi v Muri in kakor je podoba, še ne pride k malu tje, kajti treba mu je že popravila. — Graški „Volksblatt“, glasilo konservativnih Nemcev, dobi novega urednika, dolsenji, msg. Karlon, je izstopil iz uredništva,

češ, da ga že „tiščé“ leta. To se je že poznalo tudi na listu. — Župan v Celovcu je, kakor smo bili že tovnaj napomnili, postal dr. Fr. Erwein. Mož ni brez vseh pravičnih načel, toda zato še vse eno trobi v velikonemški rog. — Beljak dobi v malih dneh kip cesarja Jožefa II. Doslej ga še ni mesto dobilo, ker je bil kipar umrl, ne da bi bil že do cela kip izdelal. Oj nesreče! — Nemški šulverein je v resnici nepridiprav. V Celovcu so imeli občni zbor a še pol sto ljudi ni prišlo na nj. Kar pa jih je prišlo, bili so iz večine sami tujci. — C. kr. artilerija je doslej imela svoje vaje na Dravskem polju pri Ptuju, odslej pa jih ima ob Savi pri Krškem. Priprave za nje so že pričeli. — Nemški turnarji so prišli zadnjo nedeljo iz Ljubljane in Celja v Zagor razgrajat. Pripeljali so se že v jutro tje a niso ves božji dan pogledali v cerkev, pač pa so pili, jeli in juckali, da je na zadnje že menda njim samim presedalo. Na večer so se odpeljali in že niso imeli dobre vesti, kajti žandarji so jih spremljali na postajo. — Kakor kaže sedaj, bode letos po vsem Kranjskem dobra letina. Polje pa tudi sadno drevje obeta obilo sadu. — Na Visokem pri Kranju so prijeli 7 ljudi ker so delali denar. Pri njih so našli 113 goldinarjev, vsi so bili kolikor, toliko pravim podobni. — Telovadsko društvo „Sokol“ v Gorici je dobilo dovoljenje c. kr. gosposke. — C. kr. vojaštvo gleda vedno, laška drhal pisano ter mora v praznik ali nedeljo biti močna patrolja. — C. kr. namestnik za Primorje, baron Depretis, bil je te dni na Dunaju in so ga svitli cesar v posebni avdijenci vzprejeli. — Vojno mornarstvo brodovje ima v tržaškem zalivu sedaj svoje vaje; le-te so prav zanimive in si jih človek rad ogleduje. — Jud Baruch je imel skrbeti našim vojakom v Bosni za živež. To je tudi storil vestno skozi 6 let — za svoj žep. Ko se je tega opravila lotil, gleštal je pod palcem največ kacic 11.000 gld., ko so ga pa prijeli, imel je že nad 3 milij. gold. premoženja. Odkod si ga je pridobil? Morebiti mu pridejo sedaj na sled, še v tem mesecu bodo preiskave dokončali. — Na Hrvaškem se vršé volitve za sabor. „Narodna stranka“ skorej povsodi zmaga in dela za-njo vlado s silo, kakor je je le madjarska vlada zmožna. — Isto nasilje godi se na Ogerskem volilec in je torej gotovo, da zmaga spet stranka, ki gre skoz drn in strn s kalvincem Tiszom. Mož se zastopi na to, da si spravi vkupe udano večino poslancev. Čudno, da dela tudi duhovščina za-nj, in gorje, ako ne vleče z njim.

Vunanje države. Bolgarsko „veliko sbranje“ snide se dne 3. julija v Trnovem, ako ostane pri sedanji odločbi. Koga pa voli za kneza, tega še ne ve nihče, le to se zagotavlja, da Battenberg ne pride na vrsto. — Srbija ima sedaj vendar-le novo ministerstvo.

Na čelu mu je dr. Ristić in treba mu bode v prvi vrsti, da napravi red v drž. kasah. V njih je baje žalostna tmina. — Črnogorski knez biva z vso svojo rodbino v Vichy na Angleškem. Njegova hči, Marica, zaroči se neki že v malih dneh z neim ruskim plemenitašem. — V ruski politiki se nekaj suče, Katkov, ki dela na zvezo Rusije in Francije, ni več carjev mož in utegne se torej še vendar ponoviti trocarska zveza. Doslej na-njo ni bilo misli. V Sibiriji je bil velik potres in je na večih krajih vsled njega veliko škode. — Nemški cesar je vzbolel in bati se je bilo, da umrje. Ako gre kaj vere novim poročilom, pa mu je sedaj bolje in njegov najstareši sin se je odpeljal že v London. To bi bilo potrjenje ugodnih poročil gledé zdravja pri starem očetu - cesarju. — Na Belgijskem so rabuke delalcev potihnile, a gotovo je, da ne za dolgo. — Angleška kraljica obhaja te dni 50letnico svojega kraljičevanja. Vse države so odredile posebne može, da so vpricho svečanosti, ki se bode vsled tega v Londonu vršila. — Francoska zbornica razpravlja novo vojaško postavo. Vojaško suktno bode obleči vsakemu Francozu, ako ima ravne ude, toda prva služba trpi le 2 leti, po tem pa se dobi lahko odpust. — Španska kraljica udova ima za se vse zupanje ljudstva in se sedaj ni bati ustaj, ktere so ondi prej bile v navadi. — V Massavi se bliža vojska italijanske in abisinske armade. Niste več daleč druga od druge. Italijani so zajeli ladijo, ki je vozila 10.000 pušek za abesinsko armado. To je za zadnjo hud udarec. — Pogodba turške in angleške vlade gledé Egipta ni po volji ni Franciji ni Rusiji in sedaj se čoha že tudi sultan zavoljo nje ter je baje ne bo podpisal. — V Afganistanu si stojite še vedno Rusija in Anglija nasproti in prav lahko se izgodi, da začnete ondi križati orožje.

Za poduk in kratek čas.

Peyramale, bivši lurški župnik.

(Dalje.)

Slednjič se je Marija ravno tukaj prikazala, da bi dobrega in jakega pastirja lurškega mesta in lurške fare oveselila pa tudi počastila. Med vsemi duhovniki si je namreč brezmadežna Marija ravno lurškega gospoda župnika izvolila, da ji na masabielski skali postavi cerkvo, v kateri bi se naj njeni otroci iz celega sveta zbirali. Ko se je namreč Marija Bernardiki drugo ali tretjokrat prikazala, jej je naročila iti k duhovnemu gospodu, in jim naznaniti njeno željo, da jej na tej pečini pozidajo kapelico. Lurški gospod župnik sicer deklice niso prijazno sprejeli, ko jim je prišla s svojimi novicami; pa prav to je znamenje dobrega pastirja, da ni verjel vsakemu duhu, da ni pobiral praz-

nih novic po fari, in da ga ni mogel kdo bodi vjeti z laskavim jezikom. Ko deklica odide iz farovža, so vendar pobožnemu častilcu Marijinemu razne misli rojile po glavi. Dejal je sam pri sebi: bi-li bilo mogoče, da bi nebeška kraljica meni ubozega grešnika s takim naročilom počastila? Tako se je v svojem srcu poniževal in prav zavoljo tega ga je Marija visoko povzdignila.

Kdo je bil l. 1858, v katerem je Bernardika Marijine prikazni gledala, župnik v Lurdu in kako se je pisal? Peyramale se je pisal! O tem gospodu bi vam nekaj več rad povedal, ker se je marsikaj mičnega iz njegovega življenja izvedelo.

V pravično življenje pobožnega, da ne rečemo svetega g. župnika Peyramale so, kakor rože v venec, lepo vpletene Marijine prikazni, ki so se godile l. 1858 sred njegove župnije, v dupljini pod masabielskimi skalami. Krasna cerkev, katero je postavil na pečini na čast brezmadežne Matere božje, oznanja zdaj romarjem, ki se od vseh vetrov tam zbirajo, njegovo slavo in visoki stolp s svojim prstom kaže proti nebesom ter pravi tujcu, kje je zdaj rajni Peyramale doma.

„Moj oče, tako so gospod župnik radi razlagali“, „so bili doktor zdravilstva in so tri reči nad vse cenili: Boga, cesarja in svoj poklic.“ Njegov najstarejši sin je postal zdravnik, dva druga sinova sta cesarju služila, a najmlajši si je izbral najlepši stan ter je postal duhovnik. Rodil se je l. 1811 v Moméresu na Francoskem, je dobil pri sv. krstu ime Marija-Dominik in je zadnjič postal lurški župnik.

Mali Dominik je bil živ in ljubeznjiv otrok; njegovo lice je bilo vedno vedro, duh njegov bister, srce njegovo blago. Tudi njegovi starši so bili pobožni in bogaboječi in ker so svoje otroke lepo odgajali, je Dominik pred njihovimi očmi lepo rastel ne samo na letih, ampak tudi na modrosti in milosti pri Bogu in pri ljudeh. Še dandanašnji si ljudje v Moméresu marsikaj lepega razlagajo iz njegovih otročjih let.

Nekega deževnega jesenskega dne si je njegova mati, gospa Peyramalova, prinesla iz mesta par novih cokelj, in jih je doma v kot pod klop postavila. Potem je šla po svojem delu. Ko se vrača domu, sreča staro, prav ubogo ženo, ki pa je danes nosila celo nove coklje. Na pragu pa je stal mali Dominik in je veselega lica gledal za revno ženo. Mati je precej vedela, kaj se je zgodilo. „Kaj? Kdo pa ti je velel moje nove coklje totti ženi dati?“ „Ljuba mati, ne bodite vendar hudi, je rekel otrok, glejte tota žena je bolj uboga, kakor mi.“

V zimni enkrat je bil v tistih planinah hud mraz, da je kar les pokal in Dominik se je nekaj pri sosedu potikal. Tam je videl fanteka, ki je dregetal od zime, ker ni imel druge

obleke, kakor nekaj platnenih cunj. „Pridi, ga je klical Dominik, bodeva pa obleko menjala; naj zdaj mene nekaj časa zebe in naj bode tebi toplo.“ Dominik je svojega vrstnika po sili začel slačiti in precej je sam zlezal v njegove cunje. Ko stopi v taki obleki pred mater, se je mati kar križala, a ko jej pové, kaj se je zgodilo, ga ni mogla grajati, ampak ga je objela, in solza je zaigrala v njenem očesu, ko ga je na svoja prsa pritiskala.

(Dalje prih.)

Smešnica 24. Stotnik: „Trček, ali znate pisati?“

Trček: „Ne, jaz ne znam niti brati.“

Stotnik: „Sram vas je lahko, da vi tega ne znate, saj je sedaj že v vsaki vasi šola.“

Trček: „Prosim, g. stotnik, jaz sem v mestu doma.“

Razne stvari.

(Cesarjev dar.) Za pogorelce pri Novi cerkvi so svitli cesar 800 gld. darovali iz lastnega premoženja.

(Za šole.) Šola v Lehnu na Pohorju in šola na Dobrni ste prejeli od Njih veličanstva vsaka po 100 gld. za napravo šolskega vrta, šola pri sv. Florijanu na Boču pa 300 gld. za stavljenje nove hiše.

(Blagoslavljanje hiše - zdravilnice.) Duhovniki naše Lav. škofije so o svojem času ustanovili posebno društvo v podporo potrebnim svojim sobratom. Le-to je na Dobrni postavilo lastno hišo, kjer bi zdravja iskajoči društveniki, kakor topličarji, dobivali stanovanje brezplačno, sicer se pa v isto vzprejemajo še druge osebe proti primernemu plačilu. Lani dodelano poslopje je zdaj tudi znotraj opravljeno. Dne 19. junija bodo, kakor se nam naznanja, prevz. in mil. gospod knezoškof Mari-borski vsled dobrohotno dane besede novo hišo-zdravilnico blagoslovili.

(Iz kopaljšč.) Na Slatini je bilo doslej 221, na Dobrni pa do 1. junija 212 tujcev. To je izlasti za prvo kopaljšče ubogo malo.

(„Polom.“) Brata Kiss, trgovca v Mariboru na Grajskem trgu, sta padla, to se pravi, več dolga sta imela, kakor pa je njuno blago zneslo. Ker so tudi naši kmetje pri njihju železje in enako blago kupovali, za to jih opomenimo, da se odslej ne sme njima nič več denarja dati v roke, tudi ne, ko bi jima bil kdo kaj na dolgu.

(Uboj.) Na Slapih župnije M. B. na Črni gori, so pastirji našli jamo, v njej pa kosti človeškega trupla. Ondi je svoje dni bila krčma in nje tedanji posestnik, Jurij Hraš, še živi, toda v ječi. Sum sedaj leži na njem, da je kje kacega vinskega trčca ubil ter ga ondi, kakor je mislil, na večno shranil.

(Strela.) V soboto, dne 4. junija, je treščilo v hišo železničnega čuvaja v Jablanah na Dravskem polju. Strela je zadela 4 ljudi, vendar so že vsi kolikor, toliko okrevali.

(Nevih ta.) Zadnjo soboto, dne 11. junija, je bila huda nevihta v Celju in precej na široko po okolici. Deža je bilo, kakor bi ga iz vedra vlivala in dvakrat je udarilo, na srečo pa je le prvokrat nastal ogenj v necem kozolcu pri Celju.

(Turnarji.) Ne vemo, koliko, toda veliko jih že ni bilo, unih turnarjev iz Celja, ki so šli na Telovo „na božjo pot“ v Konjice. Celo „D. W.“ govori samo o pol duceta vozov, vendar pa misli, da je to število dovolj, naj pové „urbi et orbi“: Turnarji, nemški turnarji so pili v nemških Konjicah.

(Nesreča.) Utonil je v Savinji pri Mozirju France Korpnik, osem let stari sin tamošnjega posestnika. Bil je hotel prebresti reko, toda voda ga je izpodnesla.

(Občinsko kopališče.) Na Dravi malo doli pod brvjo napravi si mesto obč. kopališče, za vojaštvo bode pa odslej pri Franc-Jožefovi vojašnici. Da se je odpravilo kopališče tik mostú, za to bode vsak hvaležen, kdor še ima kaj нравnih čutov.

(Klavnicca.) Visoko nemška gospoda, ki sedi v Celjskem obč. zastopu, hoče z vso silo narediti klavnico. Veliko prebivalcev pa je zoper podraženje mesa, ki bi vsled tega nastalo, to pa brez vsake prave potrebe. Klavnica stala bi v občini Celjske okolice in čudno, mestni zastop še le poprašal ni zadnje, ali nima kaj zoper njo.

(Za dijake.) Dijaška kuhinja v samostanu č. gg. oo. minoritov v Ptuji je razdelila meseca maja t. l. 522 kosilic v vrednosti 78 gld. 30 kr. Počenši z 20. septembrom m. l. je uže podarila ubogim dijakom 4090 kosilic, stroškov pa imela 613 gld. 50 kr. Z nova so blagemu namenu žrtvovali: „Slovenci v Ljubnem“ 5 gld.; č. g. Janko Munda bogoslovec v Mariboru je nabral med bogoslovci 5 gld.; g dr. Fran Gross, c. kr. sodnijski pristav v Ljubljani 4 gld. 50 kr.; „Neimenovan“ 1 gld. Vsem blagodušnim dariteljem in ljubiteljem učeče se mladine presrečna hvala! Bog plati!

(Shramba.) Posestnik Barth v Cmureku je imel dva hlapca. Eden njiju pa je svojega tovariša za 43 gld. obkradel. Šest goldinarjev je zapravil ali kakor je rekel, izgubil iz žepa, ostalih 37 pa je zavil v cunjo ter jih je skrnil v gnoju. Gnojnica pa je seveda papir zjela in in je denar zato brez veljave.

(Duh. spremembe.) Č. g. Karol Jaklič, župnik v Špitaliču, je v soboto dne 11. junija umrl v 75. letu svoje dobe. Provisor je postal č. g. Ivan Čagran, doslej tam pomožni kaplan.

Loterijne številke:

V Gradcu 11. junija 1887: 47, 77, 33, 53, 37
Na Dunaju „ „ 71, 35, 52, 22, 66

Postano.

V lekarni pri „Zamorcu“ na Dunaju, Tuchlauben 27

se dobijo vse zdravilne specialitete in zdravila vsaki dan po pošti. 20—24

Slavnemu glavnemu zastopništvu ogersko-francoske zavarovalnice (Franco-Hongroise) v Gradcu.

Podpisani izrekajo s tem svojo prisrčno zahvalo za zelo točno preiskovanje in izplačevanje po požaru dne 3. maja 1887 pouzročene škode.

Schwabendorf pri Ptuju, dne 29. maja 1887.

Se potrdi: Srenjski urad v Pobrežji:

August Stanic, srenjski predstojnik.

Martin Vertič, Jakob Sprach, Tom. Pišek.

Zahvala.

Podpisani posestniki iz Strohinja, katerim je dne 13. maja t. l. strahoviti požar uničil naša poslopja, štejemo si v prijetno dolžnost, vzajemno zavarovalni banki „SLAVIJI“ v Pragi izraziti svojo najtoplejšo zahvalo, da je tako brzo in brez vsakega odtegovanja izplačala zavarovane zneske.

Priporočamo ta jedini narodni zavarovalni zavod slavnemu občinstvu z najboljšo vestjo, da se zavaruje pri njem.

V Strohinji, dne 7. rožnika 1887.

Videl in potrdil:

Anton Zarnik, Valentin Korenčan,
župnik. župan.

Matevž Rozman, Nace Marinšek, Jurij Dri-
novc, Jan. Snedic, Marija Belc, Jan. Grašic,
Andrej Ahačić, Marija Jarc, Šimen Černilc,
Marija Marinšek, Jan. Zmrzlikar, Mat. Pleša.

Poduk za sv. birmo

se dobi v tiskarni sv. Cirila v Mariboru.
Iztis velja 12 kr.

Na Dobravi

blizo Zaspa (pošta Javornik) na Gorenjskem dobi službo duhovnik, ki more še opravljati ob nedeljah in praznikih službo božjo. — Stanovanje je lepo in zraven lep vrt: zdrav kraj in dotična plača lep pripomoček za vsakega duhovnika. Več o tem se izvé pri županu na Dobravi, gosp. Fr. Bancej-i. 3-3

Oznanilo.

Na deželni sadje- in vinorejski šoli v Mariboru in na deželni kmetijski šoli v Grottenhof-u pri Gradcu umešča se po eno mesto potovalnega učitelja za sadjerejstvo.

Plača za to mesto je vsako leto 600 gld. in še 100 gld. za stanovanje.

Na službenem potovanju vsled ukaza kmetijske družbe pristoji mu dnina v znesku 3 gld., pri vožnjah po železnici drugi razred in z vozom 26 kr. za vsak kilometer.

Potovalni učitelji za sadjerejstvo se umeščajo s službeno pogodbo proti odpovedi; njih službena pravila se lahko uvidijo pri ravnateljstvu omenjenih zavodov in pri tajništvu deželnega odbora.

Prošnjiki za to službo naj svoje prošnje z dokazom o znanostih v strokovnjaški šoli zadržanih in dosednji praktičnem službovanju vložijo do 15. julija 1887 pri štajarskem deželnem odboru.

Prošnjiki morajo tudi delati praktičen izpit in uni na sadje- in vinorejski šoli v Mariboru mora dokazati, da je v besedi in pisavi zmožen slovenskega jezika.

V Gradcu 1. dne junija meseca 1887.

Od štaj. deželnega odbora.

Kuharica poštena, spretna se išče. Ponudbe pod naslovom: gospá Lina plem. Ritter v Gorici (Görz.) 1-5

V najem se da kovačnica s stanovanjem. Kdor jo hoče vzeti v najem, mora imeti pridobninski list, in dobro spričevalo, ker je v kovačnici tudi veliko kladvo, katero voda žene. Pošta: Brezen-Ribnica (Spodnjo Štajarsko.) 1-2

ŽELODČEVA ESENCA
lekarja Piccoli-ja
v Ljubljani

narejena in sestavljena po mojem navodu, ima nedvomljiv uspeh in zdravilne lastnosti v vseh slučajih želodčeve obolesti, kakor tudi pri zlati žili.

Dr. E. pl. vitez Stökl,

c. kr. vladni svetovalec in deželno-sanitetni poročevalec za Kranjsko.

Izdelovatelj pošilja jo v zabojčkih po 12 steklenic za 1 gld. 36 kr. po poštnem povzetju. Poštnino trpé p. t. naročniki.

Dépôts v Mariboru lekar Bancalari, v Gradcu Eichler in Nedved, v Celju Kupferschmied, v Celovcu Thurwald, v Beljaku Scholz, v Tarvisu Siegel. 12

Podučiteljske službe.

- a) Ena podučiteljska služba pri sv. Barbari v Haložah, IV. plačilnega razreda, prosto stanovanje;
- b) ena podučiteljska služba na Ptujski gori, III. plačilnega razreda;
- c) ena podučiteljska služba na Vurbergu, III. plačilnega razreda, prosto stanovanje.

Prosilci nemškega in slovenskega podučevanja zmožni, naj svoje prošnje do 15. julija t. l. pri dotičnem krajnem šolskem svetu vložijo.

Okrajni šolski svet v Ptuj,
dne 27. maja 1887.

3-3

Predsednik.

Orgljarska in meznarska služba

se išče. — Natančneje se izve pri upravnistvu „Slov. Gospodarja“.

1-2

Cerkvene sveče

iz čistega stearina, najboljše kakovosti se dobijo pri

C. Bros-u

v Mariboru, hiš.-št. 18.

Ceniki franko.

1-10

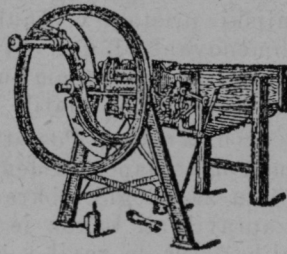
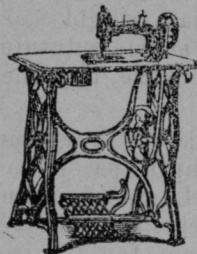
Tovarna zaloge

vsake sorte gospodarskih in šivalnih strojev.

Konrad Prosch

Celovec
Bahnhofstrasse.

Maribor
Viktringhofgasse.

Proti plači v obrokih in poročstvu lastni stroji; tukaj se tudi stroji dobro popravljajo.

Ceniki se dobijo zastoj. 4-5

Zanesljivi agenti se sprejemajo.

Čerkvena priloga.

Priložena od katol. tiskovnega društva 24. šte. „Slov. Gospodarja“.

1887.

16. junija.

144.

Cecilijansko društvo je-li za lavantinsko škofijo potrebno?

(Konec.)

c) Kako se po naši škofiji petje izvrsuje? Ker nimamo nikjer pevskih šol, nimamo pravice izobraženega merila rabiti.

Po nekaterih cerkvah se pa vendar o večih svečanostih umetno poje: slišijo se tantum ergo, latinske okrajšane meše, solo z orgljami, kvarteti, marši med sv. mešo in procesijo in podobne stvari. Ljudje strmijo, pevci se občudujejo, muzikantje brke vihajo.

Meni je ta prikazen celo enaka oni, ko dekla gospodinji kaj ukrade pa da vbogaime. Vsi ti pevci in godci imajo morda dober namen, pa slabo sredstvo. Ne da se kaj bolj priprostega in svetega ob enem misliti, kakor so cerkveni responsoriji pri sv. meši — zakaj pa se nikjer in nikdar ne slišijo? Ker se niso nikdar učili!

V prav mnogih cerkvah poje vse ljudstvo pri službi božji; pri drugih pojejo k blagoslovu in pridigi vsi, pri meši le dve, tri ženske; pri nekaterih še teh ni. Kaj rečemo k temu? Ljudsko petje je hvalevredno zaradi množine (materija), pomanjkljivo, ker ni celo nič opiljeno (forma), v obeh obzirih pa je dokaz lepe zrele žetve, kateri manjka delavcev. Delavci pa moramo biti tisti, ki nas je Gospod sam poslal delat v svoj vinograd. Kakor pa v drugih strokah ne oznanjujemo nauka svojega, ampak Kristusovega, tako imamo dolžnost v cerkvenem petju podučevati Kristusova načela.

Kdor se je le 4 tjedne pečal s pravim cerkvenim petjem tudi v najbolj priprosti obliki, ta je našel, da je naše petje sploh posvetno, gizardvo, sentimentalno. Cerква pa tirja petje ponižnosti, pobožnosti, srčnosti. Ta razloček se lahko bere; razumeti se more le po posluhu. Cecilijansko društvo nam bo dajalo priložnost ta razloček študirati. En izgled dobrega petja zdaj imamo pri križevem potu: Kar pri tej pobožnosti mašnik molijo pri slednji postaji, ravno isto izraža tudi dotična kitica. Melodija pa skuša misel trpljenja izraziti v tonu; ona je dobra, ker primerna. Pa takih izgledov se zdaj ne najde veliko. Naše mešne pesmi n. pr. so primerne službi božji po svojih besedah; muzikalni del pa ji je večinoma neprimeren. Pri petih mešah mora vsako izobraženo uho ogromni razloček čutiti, ki leži med

dominus vobiscum mešnika in et cum spiritu tuo organista. To le navadni primeri, kako da sedanje petje ni zvezano z liturgijo; naši jih bomo sčasom še veliko več.

Dva navadna izgleda umetnega petja naj še sledita: Prav pogostem se sliši pri nas Haydnova pesem: „Hier legt“. Kar je pri tej pesni lepega, graduale, Agnus Dei, se celo opusti; kar je po harmoniji veličastno, se spremeni v posvetno vižo. Zakaj? Pesem je umetno zložena ter tirja umetno izobraženih pevcev; pri nas pa živa duša ne zna peti, ampak le sekundirati, ergo — se vsa pesem strati.

Drugi izgled naj bo Mikošičeva meša: „o sladka ura“. Tekst te pesmi ni lahko razumljiv; muzikalni del ima mnogo lepih pa težkih harmonij. Človeka res boli, ako mora poslušati, kako se pravilno, duhovito sestavljene muzikalne misli raztešejo od neveščih pevcev. Kje je uzrok? Mi hočemo peti, pa se nočemo učiti. To naj zadostuje! Kdor je v stanu muzikalno in liturgično premišljevat, bo pritrdil; kdor tega ne premore, dajemo mu priložnost misliti.

Kakošno je torej cerkveno petje po Lav. škofiji? Odgovor: pomanjkljivo gledé učiteljev in pevcev; pomanjkljivo gledé liturgije in umetnosti.

Zdaj pa napravimo navadni šolski sklep: Na eni strani imamo pomanjkljivo petje; na drugi strani pa prijateljsko društvo, ki hoče cerkveno petje po dobrih načelih gojiti: Ali ga nam je treba? Ako Cecilijanskega društva še ni bilo, bi nam bila dolžnost se po njegovih načelih ozirati; ker pa društvo že živi, se nam ga je okleniti.

Znano nam je vsem, da moramo duhovno reformo začeti pri sebi ne pri drugih; vemo tudi, da potrebuje slednja reforma časa previdnosti, vstrajnosti; pozabili tudi nismo besed apostolovih, da pride rast od Boga: ravnanje se po teh načelih, drugo pa prepustimo božji previdnosti!

Dr. Kukovič.

Zlata sv. meša v Studenicah l. 1886.

(Dalje.)

3. Životopis zlatomešnikov.

Navadno se životopisi odličnih mož izdajajo še le po njihovi smrti — izdajajo se pa tudi že v njihovem življenju, posebno kadar

gre svetu pokazati njih posebne zasluge. Ker je med tem časom preč. g. zlatomešniku došlo od svetlega cesarja najvišje odlikovanje, katero so Njih ekselenca premil. knezoškof na den zlate sv. meše v svoji napitnici na presv. cesarja le memogredé bili nekako napovedali, zato se mi zdi popolnoma umestno, da k sklepu popisa o zlati meši v Studenicah podam tudi kratkih črtic iz življenja preč. gospoda zlatomešnika.

Rodili so se gospod Jožef Altmann dne 15. avg. 1813 v Železni Kapli na Koroškem. Oča, rudarski višji uradnik v službi grofa Eggerja, bili so rodom Solnogradčan, mati pa so jim bili iz Lavantinske doline doma — oba toraj trda Nemca. Šolali so se g. Jožef po Celovških šolah, katere so bile takrat vse skozi le nemške in latinske. Tako se je prigodilo, da so naš g. Jožef že v Celovško duhovnico vstopili, pa še niso znali slovenski govoriti. Še le tadanji Celovski špirituval č. g. Anton Slomšek, pozneje njihov škof, začeli so jih učiti slovenski govoriti in moliti, pozneje celo že sloveski pridigati. Na den svoje zlate sv. meše so nam g. zlatomešnik pripovedovali, kakšna da se jim je godila, ko so prvokrat imeli v slovenskem jeziku pridigati. Vršilo se je to v cerkvi sv. Duha ali pri čč. Uršulinkah, pri katerih je bila že takrat v Celovcu slovenska božja služba. „Ko pridejo v nedeljo jutro naš preč. gosp. špirituval nas vprašat, kdo da si upa dnes pri sv. Duhu pridigati, djal je moj gospod tovariš: (pripovedujejo g. Altmann) „jaz celo noč vučil, pa nič navučil, jaz nič pridigal“; ko pa mene vprašajo, če sem se jaz kaj naučil, odgovorim, da z božjo pomočjo si upam že pridigovati. Na to mi odberejo tovariša Slovenca, ki me naj spremlja v cerkev ter jim potem poroča o izidu. Pridigo, ki sem si jo bil prvlje napisal, znal sem ne le od besede do besede, pač pa celo od črke do črke na pamet. Na vsakem samoglasniku imel sem zaznamenovano, ali je dolg ali kratek, tudi vsaki zlog je bil podčrtan, katerega mi je bilo naglašati. Govoril sem dolgo, ker sem imel 8 listov napisanih, govoril brez spodtikljeja, ker nemškega očenaša tudi nisem bolje na pamet znal, kakor to prvo svojo slovensko pridigo. Ko se po dokončani pridigi povračujeva v duhovnico, zapazi moj tovariš na cesti kmeta, katerega je pri pridigi v cerkvi videl. Pošlje me malo naprej ter se začne s kmetom o moji pridigi pogovarjati. „No oče, kako vam je pa kaj dnešnja pridiga dopadla?“ „Da, da!“ (dobro dobro), odgovori kmetič, „saj je že zdavnej ni nobeden tako gladko povedal, kakor dnešnji gospod!“ „Kaj pa mislite, od kodi neki so ta gospod?“ „Od kodi —? Korošec že niso — bodo pač Štajarec!“ „Narobe oče, narobe! — Korošec so, pa še takšen Korošec, da še slovenski ne znajo!“ „A, kaj

mi pravite“. — Tovariš popusti kmeta ter hiti za menoj v semenišče, da bi kmalu poročal g. špirituvalu izid moje prve slovenske pridige. „Prav imaš, tako je bilo!“ ustavijo zlatomešnikov sošolec, preč. g. Tomaž Jeretin, zlatomešnik in župnik Teharski, ki so to prigodbo z menoj vred poslušali. Č. g. Altmann pa sklenejo svojo pripoved z besedami: Gosp. špirituval Slomšek so nas res pridno slovenski učili, pa kaj, da smo si le malo zapomnili.“

V mešnika posvečeni bili so Studeniški g. Jožef dne 31. julija 1836., ko še niso šteli celo 23 let. Prvo službo dobili so v Konjicah, drugo pa v Šmihelju pri soštanju, ne toliko, da bi druge učili, ampak da bi se sami slovensčini privadili. Kmalu potem jih pa mil. knezoškof postavi za oskrbljujočega kaplana k Mariji Zvezdi ali k Novištifti nad Gornjim gradom. Tam ob Štajarsko-Koroško-Kranjski meji morali so začeti slovenski govoriti in pridigovati, ker razun bolenega g. župnika živa duša v vsej fari ni znala nemški. Od Noveštifte prišli so za kaplana k sv. Martinu na Paki, od koder so bili l. 1845 premeščeni na silno težavno faro M. Božje na jezeru pri Prevaljah na Koroškem. Že drugo leto bili so nazaj na Štajarsko prestavljeni za I. kaplana pri nadžupnijski fari sv. Martina poleg Slovenjigradca, kjer zopet niso ostali dolgo (so sopet le komaj nekaj čez 2 leti ostali.) Prišlo je med tem l. 1849. za č. g. Jožefa Altmanna leto vednega preseljevanja. Potreba je posebne vdanosti v Božjo voljo, da človeku, katerega zaporedoma toliko selitev in toliko sitnih računov zadene, potrpežljivosti ne zmanjka. Le čujmo!

Dne 8. marcija l. 1849. umrli so Poličanski župnik g. Anton Hmeljak. Naš č. g. Jožef Altmann bili so iz Šmartna pri Slovenjegradcu v Poličane za provizorja. Poličansko faro dobijo Slivniški župnik č. g. Anton Šmon. Poličanski g. provizor Altmann prestavljeni so za provizorja v Slivnico pri Šent-Juriju. Ko to faro izročijo Šent-Jurijskemu I. kaplanu, č. g. Fr. Gorniku, bili so na njih mesto v Šent-Jurij za I. kaplana postavljeni. Tukaj na strani blagega župnika g. Karla Merka upali so, malo si odpočiniti ter račune dveh provizur v red spraviti; pa že 29. decembra tistega leta pokosi nemila smrt župnika Bukovškega, č. g. Mihajela Popreja, in naš g. Altmann morajo že zopet culico povezati ter takoj iti za provizorja na spodnjo Ponikvo.

O sv. Juriji l. 1850. nastopijo to faro č. gosp. Janez Keše, poprej župnik v Šentilji pri Velenji, in č. gosp. Altmann morajo na njihovo mesto v Šentilj za namestnika. Kdor je razmere poznal, vsakdo je mislil, da to faro jim je Bog odločil kot plačilo za njih obilni trud — Šentiljani niso dvomili, da bodo obče priljubljeni gospod namestnik ostali pri njih za

župnika. Ali človek obrača, Bog pa obrne. Še enkrat bilo se je preč. g. Altmanu seliti, da poslednjič najdejo mesto, na katerem jih Bog hoče dolgo, da prav dolgo imeti.

(Dalje prih.)

Dopisi.

Iz Jarenine. (Sv. misijon.) V letošnjem postu smo imeli lepo veselje — sv. misijon. Cesar smo že davno želeli, to so nam naš č. g. dekan hitro pripravili. Videlo se je pa to tudi ves čas, kar sta bila pri nas čč. patra Doljak in Sajovic iz Jezusove družbe, le trgali smo se, kdo da bi se naj vdeležil njunih nauk. Kogar smo pustili doma, njega je imela za to britka žalost. Od dne 17. do 25. marca so bile vsak den po tri pridige. Razvrstila sta si jih čč. misijonarja po stanih in za to smo si mogli naša opravila doma tako vrediti, da se je vsak lahko sv. misijona vdeležil. V resnici pa smo se čudili nju duhovitim pridigam; po poldrugo uro so trpele a niso nam bile nikoli predolge. Posebno č. g. Doljak so nam vedeli prav do živega priti in menim, da ga ni v naši fari, ki bi ga ne bile njih besede ganile — do solz. Bog povrni čč. gospodoma trud in potrpljenje, ki sta ga z nami imela. Pa tudi č. g. dekan so si veliko prizadevali, da bi se ta sv. čas za nas kar najlepše obnesel ter so se tudi s tem sv. misijonom svojim novim župljanom najbolj prikupili. Bog naj njim in vsem čč. gospodom, ki so bili prišli pomagat, povrne obilo v nebesih! Sploh pa čujem željo, naj bi se ta duhovna dobrota in sv. misijon ponovila pri nas čez kaka leta.

J. R.

Iz Slov. Bistrice. (Duh. veselje.) Okoli trideset let je že, kar so naš nepozabljivi rajniki A. M. Slomšek knezoškof v Slov. Bistrici vodili sv. misijon. Slov. Bistriške župnije bili so tedaj dekan Fr. Druškovič (sedaj v pokoju.) Zdajni č. g. dekan Ant. Hajšek potrudili so se in oskrbeli sv. misijon za olehčanje skeleče vesti in zveličanje duš mnogim (kot skrbni oča, zdravilo svojim bolnim otrokom.) Bati se je bilo prve dni od predrznežev lažiliberalne stranke nereda; precej surovih besedi se je slišalo ali vendar se ni nič kaj posebnega zgodilo. Pridigarji so bili mogočni v besedi, tako, da so ljudje v farno cerkev k slovenskim in v klostersko cerkev (M. D. 7 žal.) k nemškimi pridigam mnogobrojno dohajali, vsaj nekateri zavoljo radovednosti. Ne samo mehkosrčnim, ampak tudi zastarelim trdosrčnežem, kateri so zavoljo radovednosti in kratkega časa v cerkev prišli, so ostre gromovite besede misijonskih pridigarjev v srce zadele, da so se približali spovednici in prosili za generalno spoved, da so se z Bogom spravili in potem prejeli zgrivani sv. Rešnje Telo. Kakor sem slišal, nekateri tega

niso storili že čez 30—40 let. Proti koncu sv. misijona je pričelo toliko ljudstva iz domačih in sosednih krajev dohajati, da so se uresničevale besede Kristusove rekoč: „Žetev je sicer velika, ali delavcev je malo.“ Povabili in naprosili so naš č. g. dekan, čč. gg. duhovne iz sosednih župnij za pripomoč pri spovedi ali ni moglo vsem ljudem postreči v teh 10-tih dneh 12 spovednikov. Pri slednjih pridigah so č. g. misijonar naznanili, da se po njih odhodu še podaljša misijonska spoved z velikimi odpustki do 14 dni. Slednjič v nedeljo 24. aprila t. l. so bila slovesna sklepna sv. opravila popoldne. Bilo je ljudstva na jezero, da je bila, vsaj pri cerkvi velika gnječa. Popoldne bil je sprevod z sv. Rešnjim Telesom iz farne cerkve po mestu mimo klosterske cerkve (M. D. 7 žal.) in zopet nazaj v farno cerkev (lahko bi se bilo v to procesijo ljudstvo, po dva in dva nategnilo čez četrt ure daleč.) Po sprevodu je vekši misijonar s svojim misijonskim križcem podelil velik papežev blagoslov. Potem je bil blagoslov donesenih molekov, križcev, sv. podob i. dr. in tudi stari misijonski križ je o tej priliki bil blagoslovljen in z velikimi odpustki obdarjen. V pondeljek so imeli sklepna opravila in molitve za mrtve župljane s sprevedom na mrtvišče. Potem slovesen odhod č. g. očetov misijonarjev z zvonjenjem pri cerkvah. V hvaležni spomin so se pri odhodu poslavile odlične osebe višjih in nižjih stanov čč. očetom misijonarjem. Ker so pa čč. očetmi misijonarji tako blagovoljno podeljevali zakrament sv. pokore in sv. Rešnjega Telesa, so jim verniki (pobožni in spokorni) domačih in sosednih župnij željni, se kolikor moč zahvaliti in jim vošiti, kar sami želijo gotovo, da bi se z bogoljubnimi verniki, katerim so in še bodo podeljevali lepe nauke, sveto pokoro in Rešnje Telo, še v večnosti v nebesih enkrat veselili, kar nam vsem Bog daj. Omenjam še, ker že po mnogih cerkvah in kapelah se nahajajo podobe čudopolne M. B. Lurške, zato bodemo tudi mi dobili podobo Lurške M. B. s ponareto masabielsko pečino. Odločen je prostor v cerkvi pod korom na ženski strani.

Lovro Stepišnik.

Iz Slivnice pri Mariboru. (Lepa slovesnost.) Neki pobožen mož je imenoval zdajni čas „dobo Marijinega češčenja“, in temu izreku mora tudi vsak veren kristjan z mirno vestjo pritrditi, ker genljivo je videti, kaj se dan danes vse ne napravlja na čast Mariji, nebes in zemlje kraljici! Navstali so novi Marijini prazniki, nove bratovščine, nove molitvene družbe, nove podobe — nove šmarnice se tiskajo vsako leto; in to vse, da bi se Marija vredno čistila od pobožnega krščanskega ljudstva. Že lani smo, kakor je „Cerkv. priloga“ tudi priročala, na Hotinjskem polju v novosezidano kapelico

postavili podobo Lurške Matere Božje, pa še vse veličastnejšo slovesnost smo letos 1. majnika obhajali v naši duhovnji. Za božjo in Marijino čast vneta zakonska Štefan in Gerca Žvigar, velika posestnika na Slivnici, sta že pred dvema letoma položila potrebne denarje za novo podobo Lurške M. B. za farno cerkev, pa obžalovanja vredne razmere pri nas so to blago napravo do letos zakesnile. Občna radost pa je zavladala po razprostani fari — ki šteje blizo 5000 duš —, ko se je že dolgo in težko pričakovana slovesnost na den 1. majnika oznanila. Dekleta so si začela belo obleko pripravljati, pletla so vence, učila se Lurški pesmi, sploh bilo je veselo gibanje po fari in bil je le glas slišati povsod: Bog nam samo-le podeli 1. majnika ugodno vreme, da se bode zamoglo vse lepo in dostojno izvršiti. In Bog nas je uslišal, imeli smo krasno spomladansko vreme. Kmalo pò poldne je začelo ljudstvo vkupaj vreti s Pohorja in dravskega polja, iz domače in iz vseh sosednih far, da! še celo iz bližnjega mesta je mnogo gosposkih ljudi prišlo ogledavat si to svečanost. — Podobo Lurške M. B. je g. Leop. Perko, podobar pri sv. Trojici v slov. gor. izvrstno izrezljal in se zamore ta umetnik za enaka podobarska dela naj toplejše farnim predstojnikom priporočiti, ker njegove podobe, kar se tiče umetnega izrezljanja in polihromičnega pozlačenja, ne zastajajo za inostranskimi, so vrh tega za tretjino ceneje in podebar je naše gore list, — zaveden Slovenec. Tedaj svoji k svojim! Ko je ljudstvo podobo zagledalo, je bilo vse očarano nad njeno lepoto. Spremljali smo potem Marijino podobo med petjem Lurške pesmi in veselo godbo do Slivniškega grada in spet nazaj. Premnogi so bili samega veselja do solz genjeni, videti tako lepo okinčano Marijino podobo, spremljano od 6 duhovnikov, od blizo 300 belo oblečenih in ovenčanih deklin, odraslih in malih. Preč. g. M. Strajnsak, kanonik in nadžupnik ter dekan Hočki so nam podobo blagoslovili in veleč g. P. Miklavž Meznarič, predmestni kaplan so imeli slavnosti govor, v katerem so nam razložili začetek prikazovanj M. B. v Lurdu, ter nas opominjali Marijo vredno častiti, njej zaupati in se s krščanskim življenjem njene pomoči vrednim skazovati, zakaj — tako so djali — tvoje češčenje do Marije je hinavsko, tvoje zaupanjeje prazno, dokler v resnici ne skleneš svojega življenja poboljšati in greha zapustiti. Tisučerna hvala jim za zlate besede, ki so nam jih govorili. Po pridigi so bile še večernice in dasiravno je vsa slovesnost cele tri ure trajala, je vendar ljudstvo do zadnjega trenutka z izgledno pobožnostjo se v polnem številu nepozabljivega nam opravila vdeležilo. Nobenega tudi najmanjšega nerada ni bilo pri celej svečanosti. Konečno še izrekamo naj srčnišo za-

hvalo vsem, ki so nam ovo duhovno veselje priredili: blagima darovnikoma, ki sta naši cerkvi tako krasni kinč oskrbela, tujim in domačim gg. duhovnikom, pa tudi vsem poštenim deklinam, ki so cerkvo in novo podobo tako milo okrasile. Lurška Mati Božja naj vsem izprosi nebeškega in zemeljskega blagoslova!

Raznoterosti.

(Redek pogreb.) V ponedeljek, dne 13. junija, so Njih ekscelencija mil. knez in škof pokopali č. g. Karla Jakliča, župnika v Špitaliču. Slovo so za-nj sami jemali od župljanov in so ga na to tudi na pokopališče spremljali. Potem pa je bilo še deljenje sv. birme v cerkvi. Več v prihodnjem listu.

(Za družbo vednega češčenja) so podarile naslednje župnije: sv. Barbara v Halozah 2 fl. 43 kr., Ptuj 7 fl. 50 kr., Hoče 4 fl., sv. Hema 23 fl., Bizelj 5 fl. 13 kr., Vuzenice 2 fl., sv. Ropert v Slov. goricah 6 fl. 30 kr., Fram 2 fl. 48 kr., Gornjigrad 4 fl. 70 kr., Ljubno 10 fl. 25 kr., sv. Frančišk 5 fl. 10 kr., Luče 1 fl. 90 kr., č. g. J. Planinšek 1 fl., župnija Trbovlje 20 fl. 54 kr., Zavodnje 3 fl., Dramlje 6 fl. 80 kr., Spodnja sv. Kungota 17 fl. 60 kr., Šmarje 4 fl. 40 kr.

Darovi za petdesetletnico sv. Očeta Leona XIII.

Dekanijski urad pri sv. Lenartu v Slov. gor. 21 fl., fara sv. Križ pri Ljutomeru 7 fl., Črešnjice 5 fl., sv. Miklavž nad Laškim 3 fl. 10 kr., sv. Križ pri Mariboru 4 fl. 60 kr., sv. Janž na Peči 8 fl. 80 kr., Kostrivnica 5 fl., Spodnja Polskava 15 fl., Slov. Bistrica 30 fl., Celje 48 fl. 8 kr., Teharje 10 fl., sv. Peter v Sav. dol. 1 fl., Galicija 2 fl. 10 kr., Polze'a 17 fl., Studenice 21 fl., Poličane 6 fl., 70 kr., Črešnjevec 2 fl., Majšperg 10 fl. 30 kr., sv. Martin na Pohorji 2 fl., Tinje 2 fl., sv. Martin na Paki 12 fl., Gomilsko 7 fl. 50 kr., Jarenina 40 fl., č. g. P. H. Rešek oskrbnik 9 fl., č. g. P. M. Lopič, oskrbnik 10 fl., Svičina 2 fl., sv. Jakob 5 fl., Mala nedelja 8 fl., sv. Peter pri Radgoni 35 fl., Planina 4 fl., Nova cerkva 6 fl. 40 kr., Sevnica 18 fl., Spodnja Kungota 6 fl., Kapela pri Radgoni 13 fl., sv. Jurij na Ščavnici 30 fl., č. g. J. Simonič, dekan 10 fl., A. Simonič, kaplan 5 fl., Šalomon, kpl. 5 fl., fara Fram 4 fl. 50 kr., sv. Janž na Dr. polju 5 fl., nadžupnija Hoče 13 fl. 17 kr., fara sv. Rupert v sl. g. 26 fl. 40 kr., sv. Anton v sl. g. 15 fl., sv. Lovrenc v sl. g. 8 fl. 50 kr., sv. Peter in Pavel v Ptuj 25 fl., Hajdinj 5 fl. 29 kr., Ptuj 74 fl. 85 kr., Frankolovo 4 fl., Pameče 5 fl., Dekanije sv. Martin pri Slov. Gradu 25 fl. 66 kr., sv. Jurij na Pesnici 10 fl., Šmarje 12 fl., sv. Jurij na juž. žel. 8 fl., Žusem 15 fl., Zibika 4 fl. 60 kr., sv. Štefan 6 fl.

Darovi za petdesetletnico sv. Očefa v štipendijah:

Fara Slivnica 14 fl., sv. Peter v Sav. dol. 11 fl. 50 kr., Cirkovice 12 fl., sv. Rupert pri Laškem 2 fl., Zgornja Polskava 20 fl., sv. Ema 11 fl., sv. Ilj v sl. gor. 14 fl. 5 kr., Brežice 14 fl. 80 kr., sv. Tomaž 5 fl., sv. Kungota na Poh. 5 fl., sv. Martin pri Vurbergu 11 fl. 60 kr., Dramlje 20 fl. 20 kr., Slivnica pri Celju 10 fl., Stari trg 7 fl. 55 kr., sv. Vrban pri Ptuj 27 fl. 27 kr., sv. Lovrenc v sl. gor. 8 fl. 50 kr., Kapele pri Brežicah 3 fl., Zdole 4 fl. 36 kr., Bizeljsko 22 fl., Dobova 3 fl., Artiče 3 fl., Pišcece 10 fl., Laško 3 fl., Loka 10 fl., Razbor 3 fl. 34 kr., Jurklošter 4 fl. 50 kr., sv. Lenart pri Laškem 7 fl., sv. Jedert 9 fl., Ptujaska gora 4 fl., Koprivnica 4 fl. 40 kr., Zabukovje 2 fl.